

Asia: VN/18098/2025

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi lapsen erityisestä suojelusta ja siihen liittyviksi laeiksi

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Muu julkinen toimija

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti

-

2. Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti

-

3. Mikä seuraavista vaihtoehtoista olisi mielestänne tarkoituksenmukaisin tapa järjestää sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain välinen rajapinta? Valitkaa yksi ja perustelkaa vastauksenne.

-

Perustelut tiiviisti

-

4. Lausuntopalaute lukuun 1 (Yleiset säännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 1 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

5. Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla muutoksella olevan lastensuojelun asiakkuuden alkamiseen ja päättymiseen?

-

6. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää koskevan asiakasmitoituksen joustavoittamisesta mielestänne kannatettava?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

7. Onko ehdotus lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävistä kannatettava?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

8. Lausuntopalaute luvusta 3 (Lastensuojelun järjestäminen ja kustannusvastuu): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 3 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta sekä vaikutuksista.

-

9. Lausuntopalaute luvusta 4: Onko ehdotus, jonka mukaan lupa lapsen tutkimiseen annettaisiin jatkossa hyvinvointialueen viranhaltijan päätöksellä hallinto-oikeuden sijaan, mielestänne kannatettava?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

10. Selkiyttävätkö luvun 4 ehdotukset lastensuojelun päätöksentekosääntelyä?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti

-

11. Lausuntopalaute luvusta 5: Onko ehdotus edunvalvojan palkkioiden ja kulukorvausten rajaamisesta ja yhdenmukaistamisesta valtioneuvoston asetuksella mielestänne kannatettava?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia (etenkin taloudellisia) arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

Muut mahdolliset huomiot lastensuojelun edunvalvontaa koskevasta sääntelykokonaisuudesta?

-

12. Muu lausuntopalaute luvusta 5 (Lapsen osallisuus): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 5 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

13. Lausuntopalaute luvusta 6 (Menettelysäännökset): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 6 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

14. Lausuntopalaute luvusta 7 (Lastensuojelun avohuolto): Ovatko lastensuojelun avohuoltoa koskevat ehdotukset mielestänne kannatettavia?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

15. Lausuntopalaute luvusta 8 (Lapsen kiireellinen sijoitus): Onko kiireellisen sijoituksen jatkoa koskeva ehdotus (keston lyhentäminen 30 vuorokaudesta 14 vuorokauteen) mielestänne kannatettava?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

16. Lausuntopalaute luvusta 9 (Huostaanotto): Onko huostaanottoa koskeva ehdotus (50 §) mielestänne kannatettava?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

17. Lausuntopalaute luvusta 10 (Kodin ulkopuolinen sijoitus): Onko kodin ulkopuolisten sijoitusten ja sijoituspaikkojen valvontaa koskevien säännösten täsmentäminen ja vastuunjaon selkeyttäminen ehdotetulla tavalla mielestänne kannatettavaa?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

18. Lausuntopalaute luvusta 11 (Laitoshoidto): Onko ehdotus lastensuojelulaitoksen asuinyksikön henkilöstömitoituksen täsmentämisestä ja osittaisesta joustavoittamisesta (ml. lapsikohtainen vähimmäismitoitus 1 työntekijä/lapsi sekä mahdollisuus suhteuttaa mitoitusta sijoitettujen lasten lukumäärään) mielestänne kannatettava?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

19. Onko ehdotus turvahenkilöä koskevaksi sääntelyksi, jossa turvahenkilön tehtävät ja toimivaltuudet erotetaan selvästi hoito- ja kasvatustehtävistä, mielestänne toimiva?

Ei kantaa

Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotetulla sääntelyllä olevan?

-

20. Lausuntopalaute luvusta 12 (Lapsen erityistä suojelua turvaavat rajoitukset sijaishuollon aikana): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 12 säännöksistä 90 § (yhteydenpidon rajoittaminen) ja 93 § (henkilöntarkastus) ja niiden käytännön toimivuudesta ja vaikutuksista.

-

21. Lausuntopalaute luvusta 13 (Jälkihuolto): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita luvun 13 säännöksistä ja niiden käytännön toimivuudesta.

-

22. Lausuntopalaute luvusta 17 (Voimaantulo): Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita voimaantuloa koskevista säännöksistä ja niiden vaikutuksista.

-

23. Lausuntopalaute ehdotuksesta koskien lisärahoitusta tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVa) turvaamiseksi yksityisissä koulukodeissa ja Valtion koulukodeissa: Pyydämme esittämään tähän kohtaan huomioita TUVa-koulutuksen rahoitusta koskevasta säännöksestä ja sen vaikutuksista.

-

24. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen taloudellisista vaikutuksista?

-

25. Millaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksen 38 §:n 3 momentilla mahdollisesti olevan?

-

26. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen muista vaikutuksista?

-

27. Vapaamuotoiset huomiot

Esitysluonnoksessa ehdotetaan annettavaksi kokonaan uusi laki lapsen erityisestä suojelusta. Lailla kumottaisiin nykyinen lastensuojelulaki. Esitys kytkeytyy samanaikaisesti valmistelussa olevaan sosiaalihuollon palvelu-uudistukseen, jonka osana on tarkoitus selkiyttää sosiaalihuollon ja lastensuojelun epäselväksi koettua rajapintaa ja muun muassa yhdistää nykyiset sosiaalihuoltolain mukaiset perhetyön ja kasvatus- ja perheneuvonnan palvelut sekä lastensuojelulain avohuollon tukitoimista tehostettu perhetyö sekä kotiin vietävä perhekuntoutus. Avohuollon tukitoimena olisi

edelleen tarvittaessa järjestettävä myös ympärivuorokautista perhekuntoutusta avohuollon sijoituksena.

Esitysluonnoksen mukaan avohuollon tukitoimena järjestettävää perhekuntoutusta koskeva 44 § vastaisi pääosin voimassa olevan lastensuojelulain 37 §:ää. Siihen tehtäisiin kuitenkin tekninen täsmennys lisäämällä 1 momenttiin käsite ympärivuorokautinen perhekuntoutus, joka on vakiintunut käsite lastensuojelussa tilanteessa, kun lapsi sijoitetaan avohuollon tukitoimenpiteenä yhdessä hänen vanhempansa, huoltajansa tai muun hänen hoidostaan ja kasvatuksestaan vastaavan henkilön kanssa. Esitysluonnoksen mukaan tämä selkeyttäisi nykytilaa. Samanaikaisesti kotiin vietävä perhekuntoutus perustuisi jatkossa sosiaalihuoltolakiin, jossa se olisi osa sosiaalihuollon palvelu-uudistusta koskevassa esitysluonnoksessa tarkemmin kuvattua lapsiperhepalvelua.

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (KKRL, 566/2005) 18 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan kuntoutusraha voidaan maksaa lastensuojelulain perhekuntoutuksen osalta. Esitysluonnoksessa on ehdotettu, että tämä kohta muutettaisiin teknisesti vastaamaan esitysluonnoksessa ehdotetun uuden lain nimeä. Esitysluonnoksessa on kuvattu, kuinka Kelan kuntoutusrahaa voidaan myöntää laitospuotoisen perhekuntoutuksen ajalta, mutta kotona toteutettavasta perhekuntoutuksesta ei nykyisen soveltamiskäytännön mukaan makseta etuutta, vaikka siihen osallistuminen estäisi vanhemman työssä käynnin vastaavalla tavalla. Kelassa on huomattu, että perhekuntoutus on toteutunut etenkin viimeisten vuosien aikana usein niin, että laitospuotoisen kuntoutuksen ohessa perhekuntoutukseen on sisältynyt myös ns. kotiharjoittelujaksoja. Tällä hetkellä Kela myöntää kuntoutusrahaa myös tällaisten kotiharjoittelujaksojen ajalta, mikäli ne ovat lyhyehköjä ja väliaikaisia. Käytännössä rajanveto on näissä tapauksissa kuitenkin haastavaa, eikä sille löydy ilmeistä perustaa lainsäädännöstä.

Kela toivoo, että sinänsä tekninen täsmennys perhekuntoutuksen ympärivuorokautisuudesta ja toisaalta kotiin vietävän perhekuntoutuksen siirtäminen sosiaalihuoltolakiin selkeyttäisi perhekuntoutuksen luonnetta laitospuotoisena palveluna, jolloin myös kuntoutusrahan toimeenpanosta voisi tulla kuntoutukseen osallistuvien näkökulmasta ennakoitavampaa. On hyvä huomata, että sosiaalihuoltolain mukaisen lapsiperhepalvelun ajalta ei voisi saada kuntoutusrahaa. Mikäli ehdotetun lain mukaiseen ympärivuorokautiseen laitospuotoiseen kuntoutukseen voisi edelleen sisältyä edellä kuvattuja kotiharjoittelujaksoja olisi KKRL 18 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa syytä täsmentää, voidaanko kuntoutusrahaa maksaa myös näiden ajalta. Kelan käsityksenä on, että jatkossakin lyhyitä kotiharjoittelujaksoja voisi sisältyä myös ympärivuorokautiseen laitospuotoiseen kuntoutukseen, jolloin kuntoutusprosessin aikaisen toimeentulon turvaamiseksi ja asiakkaan oikeusturvan kannalta olisi hyvä varmentaa, että näiden ajaltakin voidaan kuntoutusrahan yleisten myöntämisedellytysten, kuten kuntoutuspäivän 4 tunnin vähimmäiskeston täytyessä myöntää kuntoutusrahaa. Mikäli kotiharjoitteluja voi ympärivuorokautiseen perhekuntoutukseen sisältyä olisi tämä syytä tuoda myös lasten erityisestä suojelusta annetun lain 44 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa esiin. Lisäksi KKRL 18 §:n säännöskohtaisiin perusteluihin on syytä täsmentää, että kuntoutusraha voitaisiin myöntää nimenomaan ehdotetun lain 44 §:ssä tarkoitetun perhekuntoutuksen ajalle, ei esimerkiksi samassa pykälässä mainitun kuntoututtavan perhehoidon ajalle.

Lisäksi Kela huomauttaa, että nyt muutettavaksi ehdotetussa KKRL 18 §:n 1 momentin 5 kohdassa viitataan edelleen myös kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (kehitysvammalaki, 519/1977) mukaiseen perhekuntoutukseen. Vammaispalvelulainsäädäntö on uudistunut 1.1.2025 alkaen, jolloin voimaan on tullut uusi vammaispalvelulaki. Uudella lailla on kumottu suurin osa kehitysvammalain säännöksistä. Uudistuksen myötä kehitysvammalain perusteella ei enää järjestetä perhekuntoutusta, ja siirtymäsäännöstenkin perusteella vanhat kehitysvammalain mukaiset päätökset ovat voimassa enintään vuoden 2027 loppuun saakka. Kela ehdottaakin, että viittaus kehitysvammalakiin poistettaisiin samassa yhteydessä, kun lainkohtaa ollaan muutoinkin muuttamassa.

Tervaniemi Annukka
Kansaneläkelaitos